

УДК 37.011.3-051:373.2:159.922.72-053.4

ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ДО ФОРМУВАННЯ УЗАГАЛЬНЕНЬ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Суховієнко Н.А.

Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія

У статті аналізуються особливості професійно-педагогічної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти до формування узагальнень у дітей старшого дошкільного віку. Належна увага приділяється аналізу процесу формування узагальнень, і специфіці роботи з дітьми дошкільного віку з по формуванню узагальнень. В статті описуються щаблі та етапи формування узагальнень у дітей, і визначаються та описуються вербальна, образна та знакова репрезентації в узагальненнях дошкільників як варіанти представлення пізнаваного об'єкту.

Ключові слова: підготовка, професійно-педагогічна підготовка, вихователь, дошкільна освіта, готовність до школи, узагальнення, вербальна, образна та знакова репрезентації.

Постановка проблеми. Дослідження сутності професійно-педагогічної підготовки вихователя та специфіки роботи вихователів дошкільної освіти розкрито у напрацюваннях багатьох вітчизняних вчених.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Через полікомпонентність та складну структуру освіти, ми можемо виділити ряд аспектів дослідження: теоретико-методологічні засади професійної підготовки спеціалістів вищої школи досліджують А. М. Алексюк, М. Б. Євтух, В. А. Кушнір; теоретичні та методологічні основи неперервної професійної освіти вивчаються С. У. Гончаренком, С. О. Сисоєвою; філософський підхід до розуміння феномену освіти стали основою робіт дослідників В. П. Андрущенко, І. А. Зязюн, В. Г. Кремень, В. О. Огнев'юк. Професійна підготовка викладачів вищих навчальних закладів стали основою робіт А. Д. Бондар, С. С. Вітвицької, О. І. Гурої, Н. В. Гузій, О. А. Дубасенюк, В. І. Лозової, Г. М. Романової, С. О. Сисоєвої; майстерність та професіоналізм майбутнього викладача вищої школи викладені в працях Н. В. Гузія, С. С. Вітвицькою, О. А. Дубасенюка. Важливі дослідницькі пошуки, які нас цікавлять, призвели до отримання важливих наукових результатів в питанні дослідження професійно-педагогічної підготовки фахівців дошкільної освіти – серед важливих робіт, на які ми звернули увагу, можемо виділити Л. В. Артемової, А. М. Богуш, А. Г. Беленької, Н. В. Гавриша, І. М. Дичківської, Н. М. Карпенка, І. А. Княжевої, К. Л. Крутій, О. Г. Кучерявого. Окрім цього, слід зазначити результати напрацювань І. О. Лавринця, Н. В. Лисенка, Л. А. Машкіної, Н. І. Мельник, Н. О. Морєвої, Т. І. Поніманської, які додають свою частку до покладу знань професійно-педагогічної підготовки фахівців дошкільної освіти.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Актуальність обраної тематики обумовлена двома проблематиками: по-перше, станом сучасної освітньої системи (особливо дошкільного циклу), по-друге – важливістю формування узагальнень у дітей для подальшого нормального розумового розвитку.

Мета статті. Метою статті є визначення специфіки явища узагальнення у дітей дошкільного віку, а також здійснена спроба аналізу особлив-

ностей підготовки вихователів до формування узагальнень у дітей дошкільного віку.

Виклад основного матеріалу статті. Необхідність подальшого реформування системи освіти – одна з проблем, яка потребує серйозного цілісного підходу та розробки ефективних моделей вирішення. Включення нашої держави до європейського і світового культурних просторів актуалізує необхідність подальших трансформацій державних інституцій, система освіти серед них посідає чільне та одне з перших місць для необхідних оновлень. На нашу думку, в сучасному українському соціумі постало питання про перегляд традиційних підходів та загострилась необхідність перегляду існуючих інтерпретацій освітніх проблем. Ми вважаємо, що специфіка проведення таких змін має відбуватися із врахуванням особливості української культури, і гармонійно поєднуватися національні традиції та ефективні сучасні освітні тенденції. «Нові реалії, орієнтація українського суспільства на демократичні принципи, реорганізація системи дошкільної освіти (зміна співвідношення родинного і суспільного дошкільного виховання, урізноманітнення його форм, багатоваріантність освітньо-виховних програм) зумовлюють необхідність змін і в системі підготовки фахівців дошкільної освіти» [8, с. 28].

Необхідність перегляду усталених положень освітньої системи зумовлена переходом від традиційної до особистісно-орієнтованої моделі, впровадження Державного стандарту дошкільної освіти, що вимагає від вищих навчальних закладів досконалої підготовки майбутніх педагогів, в тому числі фахівців дошкільної освіти [7, с. 36]. В сучасних психолого-педагогічних дослідженнях система підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти розглядається науковцями як багатофакторна структура, головне завдання якої полягає у набутті кожним майбутнім фахівцем особистісного смислу діяльності, формуванні фахової майстерності, постійно зростаючому інтересі до роботи з дітьми та співпраці з їхніми батьками, а також у розвитку успішності в діяльності [9, с. 101]. Окрім цього, проблема формування узагальнень у дітей є пріоритетним завданням сьогодення для освіти дошкільного циклу. Враховуючи трансформаційні процеси

та реформативні зміни, які наразі відбуваються в системі української освіти, а також недостатній ступінь розробки практики роботи із механізмами і формами узагальнення, особливої уваги потребує саме цей аспект роботи із дошкільнятами.

Для початку в загальній формі окреслимо поняття професійно-педагогічної підготовки фахівців до роботи в навчальних закладах дошкільного циклу.

«Суб'єкти і об'єкти професійної підготовки педагогів дошкільних навчальних закладів (студенти, педагогічні і науково-педагогічні кадри) – структурний компонент досліджуваної системи, під якими ми розуміємо тих, хто готується стати вихователем дітей дошкільного віку, і тих, хто здійснює цю підготовку» [5, с. 21]. У науковій та професійно-освітній літературі проблема професійної підготовки педагогічних кадрів трактується так: це системне утворення із множиною пов'язаних компонентів, що певним чином впорядковані, характеризується відносно стійкою цілісністю, ієрархічною побудовою, розгалуженими зв'язками та відношеннями із зовнішнім середовищем, наявністю суб'єкта та об'єкта; розуміється як процес фахового становлення майбутніх педагогів вищого навчального закладу, як цілісний педагогічний процес, результатом якого є формування професійної компетентності, готовності роботи за обраним напрямом, й визначається словосполученням «педагогічна освіта» [5, с. 43]. Стосовно визначення поняття «професійна підготовка» стосовно майбутніх фахівців, слушно дати визначення, яке, на наш погляд, є найбільш коректними та ґрунтовними. За твердженням Л. В. Зданевич професійна підготовка майбутнього вихователя – це спеціально організований освітній процес, спрямований на формування у майбутніх фахівців високого рівня готовності до ефективного здійснення професійної діяльності в галузі дошкільної освіти [4, с. 29].

Далі в статті ми зосередимося на вивченні професійно-педагогічної підготовки майбутніх вихователів до формування узагальнень у дітей старшого дошкільного віку.

В літературі психолого-педагогічного спрямування активно розробляється проблема представленості знань у дошкільників та механізмів оперування ними під час вирішення задач у педагогічному процесі. Аналіз специфіки проблеми формування узагальнень у дітей старшого дошкільного віку відображений у напрацюваннях великої кількості дослідників, серед них слід виділити наступних: Н. Ф. Засенко, А. Г. Зикеев, С. О. Зиков, К. Г. Коровін, Б. Д. Корсунська, Е. І. Леонгард К. В. Луцько, Т. Ф. Марчук, Л. П. Носкова, О. В. Пархаліна, К. Г. Речицька, Г. М. Чефранова, М. К. Шеремет. Ряд вчених та дослідників дошкільної освіти, та зокрема, питання готовності дітей до школи, схилиються до позиції про взаємозв'язок розумового та мовленнєвого розвитку дитини із готовністю до школи – такі ідеї відображені в роботах Л. А. Венгера, Л. С. Виготського, В. В. Давидова, Р. Р. Зінурової, Б. М. Кедрова, О. М. Леонтьєва, А. А. Люблінської, С. Л. Новосолової, Г. Л. Розенгард-Пупко, Н. Х. Швачкіна. Дослідники Л. С. Виготський, В. В. Давидов, Д. Б. Ельконін, О. В. Запорожець, О. М. Леонтьєв стверджують про вміння узагаль-

нювати та диференціювати у відповідних категоріях предмети оточуючого світу як одну із ознак готовності до школи.

Під узагальненням ми розуміємо логічний прогрес переходу від одиничного до загального, від менш загального до більш загального знання про досліджуваний об'єкт, який відбувається під час пізнавального процесу оточуючого світу у дошкільнят. Узагальнення є передумовою поняття і направлене на позначення явищ, що мають спільну властивість або суміжну ознаку. Відмічаючи це, американський педагог Д. Дьюї зазначає, що слова є не тільки іменами або назвами окремих понять – вони утворюють продовження, в яких поняття організуються по відношенню один до одного [3, с. 59].

В процесі вивчення теоретичних підходів для подальших експериментальних досліджень формування узагальнень у дітей дошкільного віку, ми з'ясували такі пріоритетні напрями:

1. Утворення елементарних узагальнень в період раннього дитинства – Г. Л. Розенгард-Пупко, Н. Х. Швачкін.

2. Формування узагальнень у зв'язку із розвитком мисленнєвих операцій – Л. А. Венгер, С. Л. Новосолова.

3. Зв'язок узагальнень із мовленнєвим розвитком – Л. С. Виготський, В. В. Давидов.

4. Формування узагальнень у зв'язку із віковими критеріями – А. Г. Рузська.

5. У зв'язку із діяльнісним підходом – Л. І. Божович, О. В. Запорожець, А. Н. Захаров, А. Н. Леонтьєв, А. А. Люблінська.

Для нашого дослідження найбільш цікавими і продуктивними є експериментально-психологічні дослідження, які центруються на проблемі формування узагальнень у дітей дошкільного віку. Процес формування узагальнень є складним багатостороннім процесом, в основі якого покладені осмислені дії дитини по відношенню до предметів і відповідно до суспільно вироблених способів їх використання, з якими дитина знайомиться в результаті мовленнєвого узагальнення з дорослими починаючи з самого раннього віку. Дослідниця А. Г. Рузська стверджує, що виявлення та встановлення особливостей процесу і умов, які визначають узагальнення, створюють необхідні передумови для розробки раціональних методів розумового виховання і навчання дитини. Разом з тим, вивчення розвитку у дітей такого найбільш важливого розумового процесу як процес узагальнення є одним з основних шляхів вирішення теоретичних проблем в психології [11, с. 8].

Структура формування узагальнень дозволяє нам виділяти його ступені, який змінюється поетапно, відповідно до розвитку дитини. Нова ступінь узагальнення спирається на узагальнення попередніх шаблів. Відповідно, кожен новий етап витікає із попереднього: новий ступінь виникає не з нового узагальнення предметів, а через узагальнення вже узагальнених предметів в минулій структурі [1, с. 350]. Дослідник Н. Х. Швачкін виокремлює три основні шаблі у розвитку узагальнень у дітей раннього віку. Перший ступінь автор характеризує як ступінь наочних узагальнень – узагальнення предметів за найбільш яскравими, найбільш виокремлюючими ознаками предметів (найчастіше, за їх кольором). Другий

щабель характеризується появою слова-назви, який пов'язується дитиною з даним предметом. На другому ступені дитина не виокремлює головних ознак від другорядних. Третій ступінь є ступенем утворення загальних понять і характеризується тим, що дитина володіє вмінням виокремлювати найбільш постійні і загальні ознаки з сукупності зіставлених предметів, та порівнюваних ознак цих предметів. Розвиток предметних дій дитини зумовлює зміну цих ступенів узагальнення [12, с. 101].

Вивчаючи феномен узагальнення у дітей, вчена С. Л. Новосолова, продовжуючи спадок Л. С. Виготського та А. Н. Леонтєва, трактує узагальнення як узагальнення досвіду діяльності. Авторка відмічає, що перші узагальнення формуються в предметній діяльності дитини ще до моменту оволодіння мовленням. З огляду на характер діяльності дитини можна стверджувати, що узагальнений досвід закріплюється у функціонально-речовій і функціонально-знаковій формах. Дослідниця формулює наступні етапи розвитку розумового процесу:

1. виникнення перших найпростіших узагальнень у вигляді функціонального досвіду – вони складаються у формі нескладних предметних маніпуляцій, здійснюються переважно у побуті;

2. на наступних двох етапах поступово виникає нова форма узагальнення як функціонально-речове утворення; вона з'являється разом із розвитком предметної діяльності, яка набуває орудійного характеру. На цих важливих етапах дитина набуває новий досвід діяльності, завдяки якому вона встановлює зв'язок між способом дії і засобом здійснення дії. Знаряддя тут стає матеріальним носієм і одночасно – засобом його подальшого розвитку;

3. останній, четвертий етап, характеризується появою нової функції словесних позначень в узагальненні досвіду [5, с. 65].

Наукові напрацювання С. Л. Новосолової засвідчують, що уже в період дошкільного дитинства, у процесі формування функції узагальнення, закладається фундамент подальших більш складних форм мислення дитини [5, с. 74]. Дитина дошкільного віку в процесі навчання легко набуває здатності відокремлювати певні властивості об'єктів і здатна формувати на цій основі узагальнення, класифікувати і групувати об'єкти за критеріями, абстрагуючись від цілісної схожості.

Відомий дослідник Л. Виготський виділяє три основні ступені узагальнення: синкрети, комплекси і поняття. Перший ступінь, характерний для раннього дитинства, проявляється у беззв'язній зв'язності групи предметів, які об'єднуються дитиною за випадковими враженнями, без врахування суттєвих властивостей та фактичних зв'язків – наприклад, за яскравістю, просторовою близькістю тощо [1, с. 218]. Комплекс має декілька різних форм, які спільні тим, що дитина хоча і об'єднує об'єкти на основі безпосереднього чуттєвого досвіду, але згідно фактичних зв'язків. Такий зв'язком може виступати підставою для включення об'єкту в комплекс; ці зв'язки, які виступають підставою для групування можуть змінюватися, що залежить від нездатності дитини поки що усвідомлювати властивість поза конкретною ситуації – дитина

може обирати одну властивість, переходити до другої, третьої. Перехідним етапом від друго-го до третього щабля є псевдо поняття, що за визначенням автора є переважаючою над усіма іншими виключно форму комплексного мислення дитини дошкільного віку [1, с. 177]. Останній, найбільш складний етап – формування понять, що є шляхом від конкретного до абстрактного: тут спонтанні поняття виникають під час зустрічі із реальними речами, суміжні якості яких дитина групує, відносить до окремих класів та іменує конкретним словом [1, с. 213].

В основі описаних в дитячій психології переходів від елементарних чуттєвих узагальнень до узагальнень вищого порядку, що ґрунтуються на виділенні в порівнюваних предметах істотних та стійких ознак, лежать своєрідні зміни у взаємовідносинні двох сигнальних систем. Авторитетна вчена А. Г. Рузская в своїх дослідженнях висвітлює ці взаємовідношення при утворенні узагальнень у дітей різних вікових категорій, які мають важливе значення для дитячої психології. Дослідниця акцентує увагу на провідній ролі другосигнальних словесних впливів поряд з безпосередніми першосигнальними впливами [11, с. 12], що є важливим уточненням для розуміння процесу формування узагальнень. Доповненням цього розуміння служать уточнення вченого В. В. Давидова, який встановлює об'єднуючий фактор для усіх ступенів узагальнення – спільним є матеріал, яким виступає поодинокі чуттєво сприйняті предмети і явища оточуючої дійсності дитини. Можна спостерігати, що з однієї сторони, в уяві дитини ще зберігається чуттєво сприйнята форма відображення предмета, але з іншої сторони – дитина в уяві уже відкидає деякі з другорядних ознак, і залишаються лише найважливіші характеристики сприйманого предмета. Істотне значення мають словесні та речові еталони як засоби символічного і знакового вираження ідеальних образів, які описують і зображують предмети і способи їх виробництва [2, с. 202].

Справжніми науковими авторитетами є представники Женевської школи генетичної психології – в першу чергу спираємося на ідеї Ж. Піаже. У спільній роботі з Б. Інельдер [6, с. 131] вони досліджували проблему генезису і внутрішні механізми оперування знаннями у дітей, які не досягли оперативної стадії розвитку при вирішенні когнітивних завдань, і пов'язували їх з особливим характером рішення. Описуючи процеси охоплення властивостей об'єкту дитиною, автори зазначили, що здатність до розуміння усіх властивостей та параметрів об'єкту, що пізнається є ознакою розуміння глибоких взаємозв'язків та загальною орієнтації в світі. Наприклад, один і той же предмет може одночасно виступати як елемент класу і підкласу, властивості між якими визначаються ієрархічними відносинами у відношенні один до одного – вміння оперувати цими знаннями при аналізі дійсності приводить дитину до глибшого розуміння світу [6, с. 138]. Прибічники генетичної концепції розглядають явище узагальнення як логічну операцію класифікації і підпорядковують здатність до узагальнення логічній структурі класифікації. Важливий внесок Ж. Піаже та Б. Інельдер полягає у вивченні формування адитивності структур та функцій ако-

модації, через які автори інтерпретували явище узагальнення у дітей.

Процес узагальнення, заснований на виділенні ознак не тільки загальних, але й суттєвих для даного явища, веде до формування понять, до розуміння закономірних зв'язків та відносин. Вміння розпізнавати та виділяти істотні риси подібності в діях з предметами важливо для засвоєння наук. У шкільній освіті це потрібно насамперед для оволодіння, наприклад, арифметикою, для розуміння самої суті арифметичних дій як узагальнень реальних дій з предметами. В умовах нормального розвитку дитини, засвоєння арифметики або іншої дисципліни, в якій необхідне застосування узагальнення для успішного вирішення задачі, починається при умінні через мовлення повно і точно характеризувати дії.

Ми визначаємо домінуючі варіанти репрезентації пізнаваного об'єкту – вербальна, образна та знакова репрезентації в узагальненнях дошкільників, які уособлюють різні шляхи представлення інформації про об'єкт і виступають знаряддями для групування цих значень по відношенню один до одного. Відбуваються вони наступним чином. Дитина поєднує різні об'єкти одним словом – такий процес абстрагування через вербальне опосередкування є основою психологічного розуміння «значення». Слово та його звукове значення дитина сприймає як частину самої речі, або як її властивість. З розвитком значення слова змінюється і смисл, який вкладається в нього. Слід зазначити, що наочно-образне відображення навколишньої дійсності йде в тісному зв'язку з мовленням, тому слід розглядати образну та знакову репрезентації у їх взаємодії. Взаємозв'язок образного і мовленнєвого відображення явищ і оточуючих предметів проявляється

в особливостях актуалізації їх образів. Згадувані нами раніше ідеї Ж. Піаже та Б. Інельдер, в рамках генетичної концепції дослідили образні та вербальні засоби узагальнення як основу для формування образу і подальшого переходу до етапу засвоєння знаків [6, с. 143]. Для прикладу наведемо позицію представників гіпотези подвійного кодування, які стверджують про існування двох систем кодування і зберігання інформації; так, вербальна та образна види інформації можуть зберігатись в них окремо, або одночасно [10, с. 159]. Брукс Л. доводить, що коли слово підкріплюється високою образністю, то відтворення є кращим. Образ і образно-смісловий контекст об'єкту складають специфічну ситуацію бачення сутності самої речі, її представленості в бутті і визнання цього пізнаваного об'єкту як реального існуючого.

Висновки і пропозиції. Здійснений аналіз досліджень демонструє, що проблема формування узагальнень привертає увагу дослідників з різних галузей педагогіки, психології та суміжних наук. Ми довели, що адекватне і правильне формування узагальнень з раннього дитинства є опорним підґрунтям розумового розвитку дітей. Тому професійно-педагогічна підготовка фахівців дошкільної освіти має обов'язково враховувати важливість роботи по формуванню узагальнень дитини. Сформовані узагальнення про навколишні предмети і явища дійсності є необхідною передумовою подальшого успішного навчання в школі та засвоєнню основ наук, оскільки врахування у освітньому процесі особливостей функціонування узагальнення дій з предметами є передумовою розуміння взаємозв'язків об'єктів оточуючого світу, і більше ширше – є запорукою орієнтації в оточуючому світі.

Список літератури:

1. Выготский Л. С. Мышление и речь / Л. С. Выготский / М.: Лабиринт, 1996. – 414 с.
2. Давыдов В. В. Виды обобщения в обучении / В. В. Давыдов – М.: Педагогика, 1972. – 424 с.
3. Дьюи Д. Психология и педагогика / Д. Дьюи; [пер. с англ. Н. М. Никольской] – М.: Совершенство, 1997. – 208 с.
4. Зданевич Л. В. Теоретичні і методичні основи професійної підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до роботи з дезадаптованими дітьми: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Л. В. Зданевич. – Ж., 2014. – 44 с.
5. Новоселова С. Л. О ранних этапах в формировании мышления [Текст] / С. Л. Новоселова // Дошкольное воспитание. – 1967. – № 4. – С. 22-25.
6. Пиаже Ж. Генезис элементарных логических структур. Классификации и сериации / Ж. Пиаже, Б. Инельдер; [пер. с фр. Э. М. Пчелкина] – М.: Изд-во иностр. лит., 1963. – 448 с.
7. Підготовка майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів (діагностичний аспект): навчально-методичний посібник / Н. П. Гагаріна. – Кіровоград: КЗ «КОШПО освіти імені Василя Сухомлинського», 2014. – 68 с.
8. Підлипняк І. Підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти / І. Підлипняк // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. – 2013. – № 44. – С. 28-34.
9. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т. І. Поніманська. – К.: Академ-видав, 2006. – 456 с.
10. Ришар Ж. Ментальная активность. Понимание, рассуждение, нахождение решений / Ж. Ф. Ришар; [сокр. пер. с франц. Т. А. Ребеко]. – М.: «Институт психологии РАН», 1998. – 232 с.
11. Рузская А. Г. Роль непосредственного опыта и слова в образовании обобщений у детей дошкольного возраста: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психолог. наук: спец. 13.00.03 – «коррекционная педагогика» / Антонина Григорьевна Рузская. – М., 1954. – 16 с.
12. Швачкин Н. Х. Экспериментальное изучение ранних обобщений ребенка / Н. Х. Швачкин // Известия АПН РСФСР. – М.: Просвещение, 1994. – 192 с.

Суховиенко Н.А.

Хмельницькая гуманитарно-педагогическая академия

**ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ПОДГОТОВКА
БУДУЩИХ ВОСПИТАТЕЛЕЙ ДОШКОЛЬНЫХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ
К ФОРМИРОВАНИЮ ОБОБЩЕНИЙ
У ДЕТЕЙ СТАРШЕГО ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА**

Аннотация

В статье анализируются особенности профессионально-педагогической подготовки будущих специалистов дошкольного образования к формированию обобщений у детей старшего дошкольного возраста. Должное внимание уделяется анализу процесса формирования обобщений, и специфике работы с детьми дошкольного возраста с по формированию обобщений. В статье описываются ступени и этапы формирования обобщений у детей, и определяются и описываются вербальная, образная и знаковая репрезентации в обобщениях дошкольников как варианты представления узнаваемого объекта.

Ключевые слова: подготовка, профессионально-педагогическая подготовка, воспитатель, дошкольное образование, готовность к школе, обобщение, вербальная, образная и знаковая репрезентации.

Sukhoviienko N.A.

Khmelnytsky Humanitarian and Pedagogical Academy

**PROFESSIONAL-PEDAGOGICAL PREPARATION OF FUTURE TEACHERS
OF PRE-SCHOOL EDUCATIONAL INSTITUTIONS FOR THE FORMATION
OF GENERALIZATIONS IN CHILDREN OF SENIOR PRESCHOOL AGE**

Summary

The article analyzes the peculiarities of professional and pedagogical preparation of future specialists of preschool education to form generalizations in children of the senior preschool age. Due attention is paid to the analysis of the process of formation of generalizations and features of work with children of preschool age with the formation of generalizations. The article describes the stages and stages in the formation of generalizations in children, and verbal, figurative and figurative representations in the generalizations of preschool children are defined and described as variants of the representation of the recognizable object.

Keywords: preparation, professional-pedagogical preparation, educator, preschool education, readiness for school, generalization, verbal, figurative and symbolic representations.